

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Divinatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

Consuetudine induci potest ut distributiones absentium quæ interessentibus accrescerent, Ecclesiæ tribuantur. *ib. n. 4.*

96. Distributiones absentium non accrescunt iis qui ex legitima causa absunt, ob quam iura proprias distributiones concedunt, ut si absint ob infirmitatem, aut quia Ecclesia diruta est. *ibid. num. 6.*

97. Beneficiarius divinis officiis in Choro mancipatus, si divinis officiis non interfit, non potest distributiones percipere, & perceptas tenetur restituere, etiam ante ullam iudicis sententiam. Præterea Canonici Choro interessentes acquirunt distributiones absentium ab eo tempore, quo illi absunt ex causa, ob quam iura distributiones non concedunt. Ratio est, quia respectu absentium tunc temporis deficit causa ob quam conferuntur distributiones, & reliqui Canonici ab eo tempore majorem præstant operam. *ibid. punct. 2. num. 2. & 5.*

98. Episcopus ferre potest legem, ob cuius transgressionem Canonicus privetur distributionibus ante iudicis sententiam. *ibid. num. 4.*

Divinatio.

Vide v. *Decalogus.*

1. Divinatio est prædictio seu prænuntiatio rerum occultarum, quæ humano modo cognosci non possunt, facta opere demonis. Divinatio fit tam per expressam, quam per tacitam demonis invocationem. Expressa contingit per apparitionem fictam in figuris, vel assumptis corporibus per signa apparentia in corporibus terrestribus; ut in ligno, ferro, lapide, per negromantiam, per exta animalium, per aera, ignem, aquam, & per somnia; quatenus homo per somnia à dæmone immissa divinare intendit, quibus non licet fidem adhibere; licet verò adhibere aliquam fidem iis quæ à Deo proficiscuntur, aut à causa naturali quoad ea, quæ per ipsa cognosci possunt. *tom. 2. circa primum Decalogi præceptum disp. 3. quest. 5. punct. 2. n. 1. & seq.*

2. Contingit autem divinatio cum tacita dæmonis invocatione, quoties ad divinandum ea adhibentur, quæ talem virtutem non habent; ut fit, quando quis vult divinare per taxillos, per chartas, per numeros, aut per observationem
votis

vocis vel cantus; secus dicendum si fiat per id, quo talis cognitio naturaliter haberi potest; & hac de causa excusatur astrologia naturalis, per quam ex intuitu & contemplatione astrorum coniciuntur effectus naturales, in quos caelum influit; & etiam inclinationes hominis: quamquam hæc astrologia est valde incerta. Quod attinet ad astrologiam iudicariam, superstitiosa est, quoties certius prædicat tales effectus, quam ex astris cognosci possint; unde faciens iudicia vel nariuitates hominum circa futuros effectus contingentes ab humana voluntate pendentes, reus est astrologiæ iudicariæ & superstitiosæ, vetitæ non solum jure Ecclesiastico, verum etiam naturali divino, si de his effectibus absolute tum iudicium ferat. *ibid. n. 9. & seq.*

3. Divinatio per sortes, alia est divisoria, qua emittuntur sortes ad cognoscendum, quid cuique tribuendum sit in electionibus, controversiis, &c. alia consultoria, qua emittuntur sortes ad indagandam divinam voluntatem, ut sciatur quid præstandum, quidve cavendum sit; alia divinatoria, qua aliqui utuntur ad cognoscendas res occultas. *ibid. n. 13.* Hoc posito advertet,

4. Electionem ad officia Ecclesiastica factam per sortes, non esse ipso facto irritam (excepta saltem electione per sortes ad pastorale officium ac dignitatem,) cum id nullo jure probetur. *ibid. n. 14.*

5. Sors consultoria est tantummodo licita; quando fit ex necessitate, circa debitam materiam, cum debita reverentia & modo debito; sors vero divinatoria est omnino illicita. *ibid. n. 15.*

6. Divinatio si fiat cum tacita, siue cum expressa dæmonis invocatione, est mortale peccatum ex suo genere; at excusatur à mortali, qui joci causa ostendit velle futura divinare. *ibid. n. 17. & 18.*

7. Divinatio per somnia, per sortes, &c. est peccatum mortale, nisi ex simplicitate fidei quis illis præstet, vel nihil putet ea esse à Deo, ut paulò ante diximus. *ibid. n. 19.*

8. Divinatio cum tacita dæmonis invocatione habet malitiam ejusdem speciei, quam habet facta cum expressa invocatione. Et siue fiat per aerem, siue per aquam, siue ignem, &c. est ejusdem speciei in genere moris, sed diversa in genere naturæ: quare non est necesse in confessione exprimere rem, per quam facta est divinatio. *ibid. n. 20. & seq.*

AD.

A D D I T I O.

Divinatio est enuntiatio inordinata eorum, quæ per naturam cognosci nequeunt, velle scire modo inordinato à sola divina voluntate, ab humana libertate pendentia, & nondum futura. Futura contingentia, occulta, & absentia, quæ nequit homo per se cognoscere, ad divinationem spectant.

Hæc dæmon non certò, sed conjectura aliqua, vel boni Angeli revelatione scit; prædicit tamen aliqua, quæ naturaliter eventura cognoscit. Interdum dæmon apertè invocatur, ut pandat occulta, qui respondet vel per fictas figuras, vel per somnia, vel per mortuorum suscitationem, vel per arreptitios, vel per statuas, & corpora terrestria, vel per figuras in aqua, seu in igne, vel per animalium viscera. Hæc omnes species lethalia peccata sunt. Interdum tacitè invocatur dæmon, cum quis ad res cognoscendas iis utitur, quæ nullam ad hoc virtutem habent, hujus divinationis duplex est genus: alterum, cum media non sunt opera ab homine facta, alterum cum media sunt actiones humanæ. Primum continet Astrologiam, Augurium, Auspiciam, Omen, Chiromantiam.

In vana observantia dæmon invocatur tacitè, cum media adhibentur nullam vim ad effectus habentia. Hujus quatuor sunt species. 1. *Ars notoria*, quæ continet orationes quasdam, & jejunia ad consequendas scientias, sine labore; hæc lethalis est. 2. *Observantia sanitatum*, cum homo ad consequendam corporis sanitatem, vanis, & inutilibus mediis utitur; hæc venialis est, si ex ignorantia quis ea utatur; mortalis, si admonitus. 3. *Observantia futurorum eventuum*, hæc venialis est; nisi homo admonitus pertinaciter in ea perseveret. 4. *Observantia reliquiarum falsarum, vel verarum*, cum aliqua vana circumstantia; ut, si quis Evangelium ferat scriptum in charta virgine, &c. præterea cum effectus falli promittuntur, ut quod quis in bello non peribit. Hæc sunt mortalia. Sine vanis circumstantiis veras reliquias deferre, aut facta verba, pium est, & utile.

Quæres: quot modis fiat divinatio diabolica. Resp. Generatim fieri duobus modis, uno quando manifestè dæmones invocantur ad futura manifestanda; vel quando quis ex
intentione

intentione aliquid facit, ad quod opera dæmonis requiritur. Altero, quando tacite invocantur, hoc est, quando quis facit, quibus dæmon se ordinariè miscet, etsi non ea intentione faciat. Resp. 2. Utrumque modum habere certas species, à diabolo inventas, qui instar simiæ imitatur cælestis Dei operarios, vel sacros Ecclesiæ ritus. Et 1. quidem invocatus, nunc in vigilia, nunc in somnis, nunc in ceremonia externa, nunc sine illa facit homines divinare. Resp. 3. Eum facere divinare in vigilia homines ferè quadrupliciter, 1. in oculis prædicendo species rerum, quæ non sunt, & dicitur præstigiū, quo oculi præstringuntur. 2. in auribus formando vocem, sicut & Deus, 1. Reg. 9. loquebatur in Samuels aurem 3. cum imaginatione, sicut Deus Ezechiel, & Isaïæ variè ostendebat, vel addito furore quodam, ut videantur à mente alienari, ut 1. Reg. 10. & 19. spiritu Dei agitati, & vaticinati sunt Saul & lictores ejus; sic dæmonis opera arreptitii isti, & fortè etiam eodem modo vaticinata sunt Sybyllæ. 4. manendo semper in aliquo homine, sicut & spiritus Domini semper mansisse dicitur in Moyse, Num. 11. quomodo divinabant Pythonici, & Pythonissæ; Pythones autem dicitur si sunt, quia dæmonem habent in ventre, & responsa dant per umbilicum, vel per pectus, ut docet Orig. l. b. 7. cont. Gens. & Aug. l. 2. de doct. Christ. c. 23. & Plut. in l. cur. oracul. defecerunt. Resp. 4. Adhibita ceremonia fieri divinationem, & quadrupliciter. 1. respondendo per idolum, divinis interrogantibus. 2. per sacrificia, ut etiam in Vet. Testam. & tunc in visceribus animalium demonstrant signo aliquo, quod quæritur, & dicuntur arupifces. 3. per divinationem mortuorum, quæ dicitur necromantia, qualem exercuit Pythonissa 1. Reg. 1. vel apertione capitis, vel alterius partis corporis humani, & dicitur cranimantia. 4. per figuram expressam in re materiata, quæ si fuerit in corpore terrestri, ut ferro, vitro, speculo, vel lapide solido, dicitur geomantia; si in aqua, hydromantia, si in aere aeromantia, si in igne, pyromantia.

Divortium.

Vide v. *Matrimonium*.

1. Quamvis adulterium non sit causa sufficiens faciendi divortium quoad vinculum, nihilominus est causa sufficiens